

Motion till riksdagen

1989/90:T55

av Lars Werner m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:143 Lag om tillfälligt bilförbud

Regeringen föreslår i proposition 1989/90:143 att kommunerna skall ha möjlighet att förbjuda person- och lastbilstrafik i vissa områden när luftföroreningarna utgör ett akut hot mot människors hälsa. Till grund för regeringens förslag ligger bl a arbetet som utförts av storstadstrafikkommitten (STORK).

Luftföroreningssituationen i våra storstadsregioner är oftast inte ett akut hot mot människors hälsa – däremot har luftföroreningarna en långsiktig negativ påverkan på hälsan. Dock kan vid ogynnsamma klimatologiska förhållanden uppstå situationer där halterna, varaktigheten och sammansättningen av luftföroreningarna utgör ett akut hot. När t.ex. en starkt förorenad luftmassa från kontinenten förs upp till en av våra storstäder och där kvarstannar en tid – kanske under en inversion – kan luftmassans föroreningsstatus på grund av utsläppen från den lokala biltrafiken bli ett akut hälsoproblem. Den ökade frekvensen av bl.a. allergier och luftvägsinfektioner bland barn och ungdom orsakas bl.a. av utsläppen från bilismen.

Problemen är välkända från många andra länder. Det som skiljer Sveriges problem litet från andra länders är att inversioner kan bli kraftiga och långvariga vid mycket kall väderlek vilket leder till att extremt svåra luftföroreningssituationer kan uppstå vid sällsynta tillfällen.

I dagsläget är problemet akut i Göteborgsregionen och Stocholmsregionen vid klimatologiska normalår. Om en bilbro byggs över Öresund kan akuta problem även förväntas bli vanligare i Malmöregionen. Beroende på väderleken kan ett förbud behöva tillämpas 0–10 gånger per år per region vid nuvarande struktur av våra storstäders kommunikationsapparat.

Vid akuta situationer har myndigheter försökt förmå bilister att frivilligt avstå bilåkande, bl a via lokalradio. Dessa försök har ej givit några mätbara effekter. Bilisternas beteende har ej påverkats.

Mot denna bakgrund stödjer vpk regeringens proposition i dess huvuddrag. Det är inte bra när man är tvungen att ta till dylika åtgärder för att skydda något så självklart som människors – framför allt barnens – hälsa, men vpk betraktar detta lagförslag som en nödatgård, framtingad av en usel trafikpolitik, i avvaktan på en ny trafikpolitik där de miljö- och hälsobefrämjande kollektiva färdmedlen får dominera.

Den enda lilla positiva bieffekten av förslaget är att det ger oss en möjlighet att få uppleva visionen av en bilfri stadsmiljö.

Vpk har två invändningar i förhållande till regeringens proposition:

1. Alla kommuner som så önskar skall från lagens ikraftträdande (dvs. 1 januari 1991) kunna utfärda förbud, inte enbart Göteborgs kommun.
2. Alla kommuner skall själva ha rätt att sätta upp de villkor som skall gälla för att ett förbud skall komma ifråga.

Motivering punkt 1: Vpk instämmer i kommitténs förslag och är övertygat i motsats till regeringen att kommunerna är medvetna om vilka kommuner som är berörda och att dessa inser att ett förbud kräver omfattande samråds- och planeringsarbete.

Motivering punkt 2: Vpk instämmer i kommitténs förslag och är övertygat i motsats till regeringen att kommunerna är bäst lämpade att bedöma sina förhållanden. Naturvårdsverket anger att det skulle ta dem cirka sju år om de skulle vara den övergripande myndighet som skulle utfärda föreskrifter. Vpk finner det vara cyniskt att utsätta bl.a. ytterligare sju års barnkullar för dessa hälsorisker bara för att regeringen värnar om centralmakten.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att 1 § förslaget till lag om tillfälligt bilförbud skall ha följande lydelse:

Kommun får meddela föreskrifter om tillfälligt förbud mot trafik med person- och lastbilar inom vissa områden av kommunen, om luftföroreningarna i kommunen innebär akuta hälsorisker för dem som vistas där.

Stockholm den 2 maj 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Viola Claesson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)